

Didaktika

- Dnes: **Teorie vyučování.**
- **Didaktika magna** – širší pojetí didaktiky. J. A. Komenský: „všeobecné umění, jak naučit všechny všemu“.
- Až v 19. století (**J.J. Pestalozzi**, **J.F. Herbart**) vyčlenila didaktika jako do značné míry samostatná část pedagogiky zabývající se systematickým výkladem otázek z teorie vyučování.

Didaktika

Pozor! V anglofonním světě se pojem didaktika nestal součástí systému pedagogických pojmů. Ekvivalent je (vedle termínu „**instructional science**“) například v následujících oblastech pedagogické vědy:

- **curriculum research and development**
- **instruction (and training) research and development**
- **teaching-learning evaluation**
- **technology of education**

Didaktika

- **Obecná didaktika**
- **Školská didaktika**: didaktika mateřské školy, didaktika základní školy, didaktika střední školy, didaktika odborných škol.
- **Předmětové didaktiky , resp. oborové didaktiky**
- Didaktika kurzu, tréningu, výcviku, instruktáže atd.

Didaktika

- Didaktiku nelze zcela izolovat od ostatních součástí pedagogiky a je často třeba hledat vztahy mezi jednotlivými oblastmi.
- Oblasti pedagogiky obecná pedagogika; dějiny pedagogiky a dějiny školství; srovnávací (komparativní) pedagogika; sociologie výchovy; pedagogická antropologie; pedagogická psychologie; sociální pedagogika; speciální pedagogika; pedagogika volného času; andragogika aj.

Literatura

- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.

Psychodidaktika

- Psychodidaktika čerpá z **obecné didaktiky, kognitivní psychologie, psychologie učení, neurologie**, aj.
- Didaktické procesy vychází z psychologických determinant subjektů edukace.
- Teorií se zabývali např. B.F. Skinner, B. Bloom, N. F. Talizinová, u nás např. V. Kulič.

Psychodidaktika

- ŠKODA, D.; DOULÍK, P. *Psychodidaktika*. Praha: Grada, 2011.
- Motivace pro čtení knížky (citace: str. 7):
 - Proč má například Michal raději chemii, zatímco Anička angličtinu?
 - Proč se vulgární výrazy učí děti mnohem rychleji než definici Pythagorovy věty?
 - Proč žáci znají více pornoserverů než vzdělávacích portálů?
 - Proč děti znají z paměti citáty z filmů, ale názvy děl významných spisovatelů si nezapamatují?
 - Proč je 90 % poznatků tzv. průtokových?

Pojmy 01

Edukace – z latinského educatio (vychovávání)

- V češtině má pojem edukace stejný význam jako anglické education (popř. slovenské edukácia)
- Edukace (edukační proces) označuje souhrnně pojem „výchova a vzdělávání“.

Edukant a edukátor – Edukovaný a ten kdo „edukuje“

Žák - děti z MŠ, žáci ze ZŠ a SŠ

Literatura

- KALHOUS, Z., OBST, O. a kol. *Školní didaktika*. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-253-X.
- PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.
- SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika*. Praha : Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1821-7.
- *Strategie 2030+*. MŠMT, 2020.

Význam pojmu kurikulum

1. **Vzdělávací program**, projekt, plán
2. **Průběh studia a jeho obsah**
3. **Obsah veškeré zkušenosti**, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech vztahujících se ke školnímu vzdělávání
4. **Seznam vyučovacích předmětů** a jejich časové dotace pro pravidelné vyučování na daném typu vzdělávací instituce (srv. Průcha 2002 s.237; Průcha, Walterová, Mareš 2003 s. 110)

Kurikulární projekty

Podle E.W. Eisnera lze většinu kurikulárních projektů zařadit do 5 konfliktních koncepcí:

- Koncepce orientující se na strukturu poznání - tradiční členění na předměty; důraz na učivo jako **soubor poznatků jednotlivých věd**
- Koncepce rozvoje kognitivních procesů - **schopnost myslet** je důležitější než seznam faktů
- Koncepce nápravy společnosti - vzděláním je možnost **řešit nešvary společnosti**

Kurikulární projekty

Podle E.W. Eisnera lze většinu kurikulárních projektů zařadit do 5 konfliktních koncepcí:

- Koncepce orientovaná na **technologii vyučování** - důraz je na metodě předávání (obvykle se zdůrazňují didaktické inovace)
- Koncepce **seberealizace dítěte** - dát žákovi prostor, aby objevoval svět

(Průcha 2002 s. 239)

Rozdělení kurikulárních projektů podle Y. Bertranda (*Soudobé teorie vzdělávání*):

- Spirituální koncepce (metafyzické, transcendentální)
- Personalistické koncepce (humanistické, anarchistické, nedirektivní, otevřené, apod.)
- Psychokognitivní koncepce (rozvoj kognitivních dovedností žáka; konstruktivismus)
- Technologické koncepce (systémové)
- Sociální koncepce (výchova má umožnit řešení soc. problémů)
- Akademické koncepce (tradicionalistické, klasické; předávání trvalých hodnot, znalostí a dovedností; důraz na klasické vzdělání)

Skryté kurikulum

Skryté (nezamýšlené) kurikulum: Představuje všechny poznatky, které žáci v průběhu vzdělání získají a které **nejsou ve vzdělávacím plánu**.

Například:

- Dovednosti získané například od spolužáků
- Modely chování učitelů
- Sociální dovednosti získané například od učitelů a spolužáků
- Skrytá poselství v učebních textech atd.